

kalan bölümlerle daha sonraki gelişmeler de eklenerek Elvan Şenör'er'in hazırladığı, "Vardım Dünya Sahiline" başlığını taşıyan kısmının ilâvesiyle yeniden neşredilmiştir (İstanbul 2008). **7. Mehmed Âkif'in Verdiği Mesajlar ve Tesir Alanları** (İstanbul 1991).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Dairesi Pekolcay'ın meslek hayatının 60. yılı dolayısıyla Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde bir şükran programı gerçekleştirmişti. Hakkında Fatma Er yüksek lisans çalışması hazırlamış (bk. bibl.), İstanbul'da düzenlenen İslâmî Türk Edebiyatı Sempozyumu'nun ilki ona armağan edilmiş, bildirilerin yer aldığı kitabın son kısmı da ona tahsis edilmiştir (*İslâmî Türk Edebiyatı Sempozyumu*, İzmir 2012, "Sekizinci Bölüm Neclâ Pekolcay", s. 545-630).

BİBLİYOGRAFYA :

Neclâ Pekolcay'ın MÜ İlahiyat Fakültesi'ndeki özlük dosyası; Necla Pekolcay, *Geçtim Dünya Üzerinden* (haz. Hilâl Feriştatoğlu), İstanbul 2005, tür.yer.; a.mlf., *Geçtim Dünya Üzerinden / Eğitim Hayatımızda Bir Hanımefendi Portresi* (haz. Elvan Şenör'er), İstanbul 2008; Fatma Er, *Neclâ Pekolcay Hayatı, Eserleri ve İslâmî Türk Edebiyatı Çalışmalarındaki Yeri* (yüksek lisans tezi, 2008), MÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, tür.yer.; İsmail Kara, "Neclâ Hoca İçin Vefa(t) Kaydı", *İslâmî Türk Edebiyatı Sempozyumu* (ed. Yalçın Yaman), İstanbul 2012, s. 575-582; Meliha Yıldırım Sarıkaya, "Bildik Gelenler Geçtiller Gördük Konanlar Göçtüler", a.e., s. 587-601; Mustafa Tatçı, "Neclâ Hoca'dan Mektup Var", a.e., s. 603-612; Mustafa İsmet Uzun, "TDV İslâm Ansiklopedisi'nin İlk Baş Redaktörü Doç. Dr. Neclâ Pekolcay Hocam'ın Ardından", a.e., s. 613-623; a.mlf., "Vefeyât: Doç. Dr. Neclâ Pekolcay", *İslâm Araştırmaları Dergisi*, sy. 20, İstanbul 2008, s. 149-160; Ahmet Karataş, "Dikkatlerden Kaçan Birikim: İlahiyat Fakültelerindeki Edebiyat Araştırmaları (Marmara İlahiyat Örneği)", *MÜİFD*, sy. 28 (2005), s. 143-166; "Meslek Hayatının 60. Yılında Necla Pekolcay" (programında Hasan Aksoy, İskender Pala, Mustafa Uzun ve Hilâl Feriştatoğlu tarafından yapılan konuşmalar, Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi, 18 Şubat 2006).

MUSTAFA UZUN

PÎR MUHAMMED HASAN

(پیر محمد حسن)

(1904-1999)

Pakistanlı yazar,
nâşir ve mütercim.

8 Mayıs 1904'te Hindistan'ın Amritsar şehrinde doğdu. İlk ve orta öğreniminin ardından 1922'de girdiği Pencap Üniversitesi'nde Arap dili ve edebiyatı alanında lisans, 1930'da Arap dilinde, 1936'da Fars dilinde lisans üstü öğrenimini tamamladı. 1938'de aynı üniversitede Şemseddin

Muhammed b. Mahmûd eş-Şehrezûrî'nin *Nüzhetü'l-ervâh ve ravzatü'l-efrâh*'ni neşre hazırladığı doktora tezini verdi. 1932'de Lahor'daki Kızlar Fakültesi'nde Arapça ve Farsça okuttu. Daha sonra Pencap'ta çeşitli fakültelerde ders verdi. 1959 yılında emekli oluncaya kadar devlet okullarındaki hocalık görevini sürdürdü. Emeklilik sonrası özel okullarda ders vermeye devam etti. 1963-1971 yıllarında Bahâvelpûr'daki İslâm Üniversitesi'nde Arap Dili Bölümü başkanlığı yaptı. Ardından Ravalpindi'ye yerleşerek çalışmalarına ağırlık verdi. 19 Ağustos 1999'da burada vefat etti.

Eserleri. Tercüme. 1. Hayât-ı Câvidân. Ruh, ölüm sonrası hayat ve peygamberlerin hayatına dairdir. Müellif bu çalışmasında Abdülhak b. Seyfeddin ed-Dihlevî'nin *Hayâtü'l-enbiyâ'* (Farsça), Celâleddin es-Süyûtî'nin *İnbâhü'l-ezkiyâ' li-hayâtü'l-enbiyâ'* ve Ahmed b. Hüseyin el-Beyhaki'nin *Hayâtü'l-enbiyâ' fi kubûrihim* adlı eserlerini Urduca'ya tercüme etmiştir (Ravalpindi 1959; Lahor 1989). **2. Hazîne-i Ma'ârif.** Ahmed b. Mübarek es-Sicilmâsî'nin *el-İbriz min kelâmi Seyyidi 'Abdil'azîz ed-Debbâğ* (Beirut 2004) adlı eserinin Urduca tercümesidir (Lahor, ts. [Nâşirân-ı Kur'ân]). **3. Leme'hât.** Şah Velîyullah ed-Dihlevî'nin tasavvuf erbabının varlık felsefesine dair görüşlerini ele aldığı Farsça eserinin Urduca çevirisidir (Lahor 1966). **4. Bülûğu'l-ereb fi ma'rifeti ahvâli'l-'Arab.** Mahmûd Şükrî el-Âlûsî'nin Câhiliye devri Arap tarihine dair eserinin not ve açıklamalarla birlikte Urduca'ya tercümesidir (Lahor 1967-1968). **5. Risâle-i Kuşeyriyye.** Kuşeyrî'nin eserinin bir giriş yazısı ve notlarla birlikte Urduca'ya çevirisidir (İslâmâbâd 1970, 1984, 1995). **6. et-Ta'arruf li-mezhebi ehli'taşavvuf.** Muhammed b. İbrâhim el-Kelâbâzî'ye ait eserin Arthur John Arberry tarafından gerçekleştirilen İngilizce çevirisindeki yanlışlara da dikkat çekilerek yapılan Urduca tercümesidir (Lahor 1971). **7. Kitâbü'l-Lüma' fi't-taşavvuf.** Ebû Nasr Serrâc'ın tasavvufun ana konularına dair eserinin, Reynold Alleyne Nicholson neşriyle (Leiden 1914; London 1963) bunun Arthur John Arberry tarafından yapılan ikmal neşrine (London 1947) dayanılarak hazırlanmış Urduca çevirisidir (İslâmâbâd 1986, 1996).

Neşir: 1. Kuşeyrî, er-Resâ'ilü'l-Kuşeyriyye. Kuşeyrî'nin *Risâletü şikâyeti Ehli's-sünne bi-hikâyeti mâ nâlehüm mine'l-miñne, Risâletü aḥkâmî's-semâ' ve Risâletü tertibî's-sülûk fi tariķi'llâh*

adlı risâlelerinin Urduca tercümeleriyle birlikte yapılan neşridir (Karaçi 1964). **2. Radyüddin es-Sâgânî, el-'Ubâbü'z-zâhir ve'l-lübâbü'l-fâḥir (I-IV, İslâmâbâd 1994-1996). Pîr Muhammed ayrıca henüz basılmayan Hakîm et-Tirmizî'nin *Şe'nü's-şalât, 'İlelü'l-'ibâdât ve ed-Dürrü'l-meknûn fi es'ileti mâ kâne ve mâ yekûn* adlı risâlelerini, Hâris el-Muhâsibî'nin *Kitâbü'l-Halve ve't-tenaḥḥul fi'l-'ibâdât ve derecâtü'l-'âbidîn* ve Hâce Muhammed Pârsâ'ya nisbet edilen *Şerḥ-i Fuşûşü'l-hikem* (Farsça) adlı eserlerini tahkik etmiştir.**

BİBLİYOGRAFYA :

M. Munir Selic, *Vefeyât-ı Ehl-i Kalem*, İslâmâbâd 2008, s. 392; Muhammed Tufeyl, "Duktûr Pîr Muhammed Ḥasan be-Ḥaşıyyet-i Muḥaḥḥik", *Fikr o Nazar*, İslâmâbâd 1992, s. 83-90; Abdürreşid Rahmet, "Duktûr Pîr Muhammed Ḥasan, Şaḥşıyyet ve Fen", a.e., s. 91-110.

ÂRIF NEVŞÂHİ

PÎREMERD

(پیره میرد)

Tevfik b. Mahmûd
b. Hamza Süleymanî
(1867-1950)

Iraklı şair, yazar ve gazeteci.

Kuzey Irak'ta Süleymaniye şehrinde doğdu. Dedesi Hamza Âgâ-yi Masrafî, Bâbân Emirliği'nin son valisi Ahmed Paşa'ya maliye nâzırlığı yaptığından Masrafî nisbesiyle anılır. Pîremerd (Pîremêrd) ilk dinî eğitimini Süleymaniye'de Molla Hüseyin Güce ve Molla Saîd Zelzelî'den aldıktan sonra medrese öğrenimini dedesinin inşaa ettirdiği Hamza Ağa Camii'nde Molla Mahmûd'un yanında gördü. Arapça, Farsça ve Türkçe öğrendi. Irak Kürdistanı'nda birçok yeri dolaşıp tahsilini iletledi, bu arada Kürt şiiri ve folkloru konusunda bilgi edindi. Daha genç yaşta iken mahallî idarede çeşitli görevlerde bulundu. 1882'de Süleymaniye nüfus başkâtipliği, mahkeme zabıt kâtipliği, 1883'te Halepçe Emlâk-i Hümayun kâtipliği, 1886'da Şârbâjîr (Şehribâzâr) mahkeme başkâtipliği yaptı. 1895'te Süleymaniye'de Şeyh Mustafa en-Nakib'in özel kâtipliğini üstlendi. Sultan II. Abdülhamid'in daveti üzerine 1898 yılında Mustafa en-Nakib ve Şeyh Saîd Berzencî (Mahmûd Berzencî'nin babası) ile birlikte İstanbul'a gitti; ertesi yıl onlarla beraber hac farızasını yerine getirdi. Dönüşte kendisine "bey" unvanı verildi ve Hacı Tevfik Bey diye anılmaya başlandı. Kaçar Hükümdarı Nâsirüddin Şah'ın Sultan Ab-